

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розроблено стратегію формування інвестиційних ресурсів; стратегію максимізації доходності підприємства; стратегію з мінімізації інвестиційних ризиків для потенційного інвестора; програму щодо підвищення ринкової вартості підприємства.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестиційні ресурси, інвестиційний ризик, стратегія.

Abstract

A strategy for the formation of investment resources has been developed; the strategy of maximizing the company's profitability; a strategy for minimizing investment risks for a potential investor; program to increase the market value of the enterprise.

Key words: investment attractiveness, investment resources, investment risk, strategy.

Вступ

Трансформація соціально-економічної моделі українського суспільства призвела до формування нового інвестиційного механізму, головним завданням якого є ефективне управління інвестиційною привабливістю українських підприємств та країни в цілому.

Результати дослідження

Доцільно зазначити, що здійснивши оцінювання інвестиційної привабливості підприємств, необхідно здійснити її планування, що передбачає розробку трьох стратегій: формування інвестиційних ресурсів, максимізації доходності та мінімізації інвестиційних ризиків для потенційних інвесторів. Стратегія формування інвестиційних ресурсів є важливою складовою планування інвестиційної привабливості підприємства. Формування інвестиційних ресурсів є основою інвестиційного потенціалу на всіх етапах діяльності підприємства, а їх наявність є найбільш суттєвим фактором інвестиційної привабливості будь-якого підприємства.

Основною метою стратегії формування інвестиційних ресурсів є задоволення потреб підприємства у отриманні необхідного обсягу інвестицій та оптимізація їх структури з позиції підвищення інвестиційної привабливості. Основними завданнями стратегії формування інвестиційних ресурсів підприємства, на нашу думку, є:

- найбільш ефективне використання власних інвестиційних ресурсів, що спрямовуються на підтримку фінансової стабільності підприємства у довгостроковій перспективі;
- забезпечення постійного надходження додаткових фінансових активів необхідних для підвищення фінансової стійкості та максимізації вартості підприємства;
- узгодженість стратегії із зовнішнім середовищем, тобто відповідність необхідних обсягів інвестицій зі змінами інвестиційного клімату та кон'юнктури ринку.

Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів у процесі управління інвестиційною привабливістю підприємства повинна включати наступні етапи [1; 2]:

1. Прогнозування потреби у інвестиційних ресурсах для збереження фінансової стабільності підприємства.
2. Визначення можливостей формування інвестиційних ресурсів за рахунок різних джерел.
3. Визначення методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів.
4. Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів.
5. Забезпечення прибутковості, ліквідності та мінімізації ризиків інвестицій для потенційного інвестора.

Для підприємств дуже важливою є розробка стратегії максимізації доходності, при формуванні якої акцентується увага на вартості підприємства. Основними завданнями стратегії максимізації доходності підприємства є:

- розрахунок планової необхідної доходності для ефективної стабільної діяльності та забезпечення інвестиційної привабливості;
- раціоналізація структури джерел утворення доходу на основі виокремлення пріоритетності й ефективності різних видів діяльності;
- розробка ефективної системи розподілу й використання доходу;
- визначення величини доходу, необхідної для одержання прибутку та підтримки фінансової стабільності підприємства;
- обґрунтування обсягів реалізації продукції, що забезпечить одержання цільового доходу і досягнення запланованого рівня фінансової стійкості та інвестиційної привабливості підприємства.

Незаперечним є той факт, що на вартість підприємства здійснюють безпосередній вплив основні показники рентабельності: власного капіталу, активів та інвестицій і саме ефективне управління ними дозволить забезпечити і інвестиційну привабливість, і максимізацію ринкової вартості підприємства. Стратегія з мінімізації інвестиційних ризиків є останньою, вона повинна бути розроблена у процесі планування інвестиційної привабливості підприємства, оскільки являє собою фінансово-методологічну технологію обґрунтування, прийняття, виконання та контролю здійснення управління фінансових рішень щодо реалізації превентивних заходів фінансово-організаційного характеру з метою забезпечення зіставлення результативності діяльності підприємства з відповідним рівнем інвестиційного ризику [3].

Система стратегічних цілей інвестиційної діяльності підприємства повинна забезпечувати постійне зростання інвестиційного доходу, оптимізацію структури інвестиційних ресурсів та мінімальний рівень інвестиційного ризику. На нашу думку, сформована система стратегічних цілей інвестиційної діяльності підприємства повинна містити інформацію щодо основних цільових стратегічних нормативів, які зацікавлять і потенційного інвестора. У ролі таких стратегічних нормативів пропонуємо дві групи показників: вартісні (середньорічний темп зростання інвестиційних ресурсів, які формуються з власних джерел; мінімальна вартість залучення інвестиційного капіталу з різних джерел та мінімальна середньозважена вартість інвестиційного капіталу; мінімальний рівень самофінансування інвестицій) та фінансово-економічні.

Після формування системи стратегічних цілей інвестиційної діяльності необхідно визначити перелік внутрішніх та зовнішніх факторів інвестиційного ризику на підприємстві та ступінь їх негативного впливу на інвестиційну привабливість.

Основними складовими зовнішнього середовища інвестиційного ризику для потенційного інвестора можемо вважати: соціальну нестабільність в суспільстві; протиріччя чинного законодавства України; форс мажорні обставини; перепрофілювання ринку продукції досліджуваного підприємства; входження в галузь державного підприємства більшої потужності; зміна пріоритетів в галузі охорони праці та промислової безпеки; якість інститутів; інфраструктура; макроекономічна стабільність; здоров'я та початкова освіта; вища освіта та професійна підготовка; ефективність ринку товарів та послуг; ефективність ринку праці; розвиток фінансового ринку; технологічний рівень; розмір внутрішнього ринку; конкурентоспроможність країни; інноваційний потенціал [4].

До складових внутрішнього середовища інвестиційного ризику для потенційного інвестора пропонуємо включити фактори, що характеризують виробничо-технічну, фінансово-економічну, маркетингову, інноваційну сферу діяльності підприємства, а також соціально-психологічні фактори. Тому, інвестуючи в діяльність обраного підприємства, інвестор має визначити вплив кожної з груп показників, провести детальний аналіз та прийняти правильне рішення щодо доцільності вкладання коштів. Проаналізувавши інвестиційне середовище підприємства необхідно обрати відповідний метод мінімізації інвестиційних ризиків. На нашу думку, доцільно розрізняти методи мінімізації інвестиційного ризику для внутрішнього інвестора та для зовнішнього.

Методи мінімізації інвестиційного ризику для внутрішнього інвестора можуть бути наступними: підтримка фінансової стійкості за рахунок відмови від надмірної частки позикового капіталу в загальній структурі капіталу підприємства; зменшення або ліквідація неліквідних активів підприємства; оптимізація структури інвестованого капіталу; підвищення рівня ліквідності оборотних активів підприємства. Методи мінімізації інвестиційного ризику для зовнішнього інвестора включають: уникнення ризику; страхування; хеджування; залучення додаткової інформації.

Останній етап розробки стратегії мінімізації інвестиційних ризиків – оперативний моніторинг – це процес ідентифікації, аналізу, моніторингу за ідентифікованими ризиками, а також за тими, які занесено в список для постійного нагляду, перевірки і виконання операцій реагування на ризики та оцінки їх ефективності впродовж діяльності підприємства.

Цілями оперативного моніторингу мінімізації інвестиційних ризиків є: виявлення реакції на ризики впроваджених відповідно до плану й необхідності їх змін; визначити причину зміни ризиків порівняно з попередніми значеннями; визначення впливу ризиків і вживання необхідних заходів, наприклад, вибір альтернативних стратегій, прийняття коректив, перепланування дій для досягнення максимального результату [5].

Основними завданнями оперативного моніторингу мінімізації інвестиційних ризиків є: відстеження динаміки вже ідентифікованих та оцінених ризикових факторів; виявлення та оцінка нових; контроль ефективності та коригування стратегії обмеження та мінімізації ризиків діяльності підприємства. Важливим етапом планування у процесі управління інвестиційною привабливістю машинобудівного підприємства є розробка програми щодо підвищення його ринкової вартості.

Ринкова вартість підприємства найчастіше сприймається учасниками ринку як життєздатність компанії й перспективи її розвитку. Добробут власників визначається вартістю компанії і, відповідно, чим вище ринкова вартість підприємства, тим вище добробут її власників. Управління ринковою вартістю підприємства дозволяє не тільки підвищувати добробут власників, але й може запобігти несприятливим наслідкам криз в галузі. Збільшення ринкової вартості підприємства викликає додатковий інтерес і впливає на підвищення інвестиційної привабливості підприємства та дозволяє йому залучати додаткове фінансування.

Останній етап процесу планування рівня інвестиційної привабливості підприємства – оцінка ефективності розробленої програми. Ефективність є однією з головних характеристик результативності як розробленої програми, так і управління підприємства. Результати ефективності програми дозволяють встановити масштаб і зміну спрямованості в управлінні інвестиційною привабливістю підприємства, прогнозувати результати та ризики, їх вплив на ключові функціональні підсистеми підприємства, ухвалювати відповідні управлінські рішення щодо підвищення та підтримки рівня інвестиційної привабливості підприємства. Оцінка ефективності розроблених програм з управління інвестиційною привабливістю підприємства, як правило, ґрунтується на аналізі різних фінансових показників. Однак виключно тільки фінансові коефіцієнти, на нашу думку, не можуть надати повної, цілісної картини щодо інвестиційної привабливості підприємства, тому оцінка ефективності розробленої програми управління інвестиційною привабливістю підприємства має включати наступні блоки: оцінку ефективності операційної та фінансової діяльності; оцінку підвищення вартості підприємства; оцінку добробуту власників підприємства після реалізації програми; оцінку ефективності управління інноваційним потенціалом та оцінку ефективності управління маркетинговою діяльністю підприємства; зіставлення результатів програми з запланованими показниками. Ми вважаємо, що запропонована система оцінки ефективності розробленої програми управління інвестиційною привабливістю підприємства надає інвестору більше інформації для прийняття стратегічно важливого рішення. Останній етап у процесі управління інвестиційною привабливістю підприємства – це її контролінг. Контролінг – це одна з основних складових в управлінні підприємстві, що сприяє оптимізації фінансового результату через максимізацію прибутку і гарантованої ліквідності. На сучасних підприємствах контролінг найчастіше включає такі етапи: спостереження за реалізацією поставлених завдань; визначення ступеня відхилення фактичних показників від запланованих; діагностика погіршення відхилень; розробка оперативних рішень щодо оптимізації завдань; коригування стратегічних рішень. Наведена вище схема механізму контролінгу виокремлює найбільш загальні етапи процесу управління інвестиційною привабливістю підприємства. Кожен з етапів механізму контролінгу має у своєму складі як довго, так і короткострокові перспективи розвитку підприємства.

Висновки

В цілому, запровадження у практичну діяльність українських підприємств процесу управління інвестиційною привабливістю за запропонованою схемою дозволить не лише підвищити її рівень але й максимізувати рівень їх доходності, знизити рівень ризиковості та, в кінцевому підсумку, забезпечить зростання їх ринкової вартості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Чернецька О.В. Процес управління інвестиційною привабливістю підприємств машинобудування України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №19. С. 45–51.
2. Барташевська Ю.М. Вибір методів мінімізації інвестиційного ризику підприємства. *Економічний нобелівський вісник*. 2019. № 1 (7). С. 29–34.
3. Григоренко Ю. Інвестиційний клімат як складова стратегії розвитку. *Український регіональний вісник*. 2018. № 41. С. 6–7.
4. Кругляк А.М. Критерії управління інвестиційним процесом на промисловому підприємстві // *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 6. С. 7–10.
5. Кубарєва І.В. Механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства: сутність, особливості формування та засади функціонування. *Бізнес Інформ*. 2018. № 7. С. 82–88.

Paredes Gavilanes Katerine Estefania – студентка групи МЗД-22м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Науковий керівник: **Карачина Наталія Петрівна** – д-р екон. наук, професор кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: karachyna.n@gmail.com

Paredes Gavilanes Katerine Estefania – Faculty of Management and Information Security Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Supervisor: **Karachyna Natalia P.** – Dr. Sc. (Economic), Professor, Head of the of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: karachyna.n@gmail.com